

Love, Paper, Scissors

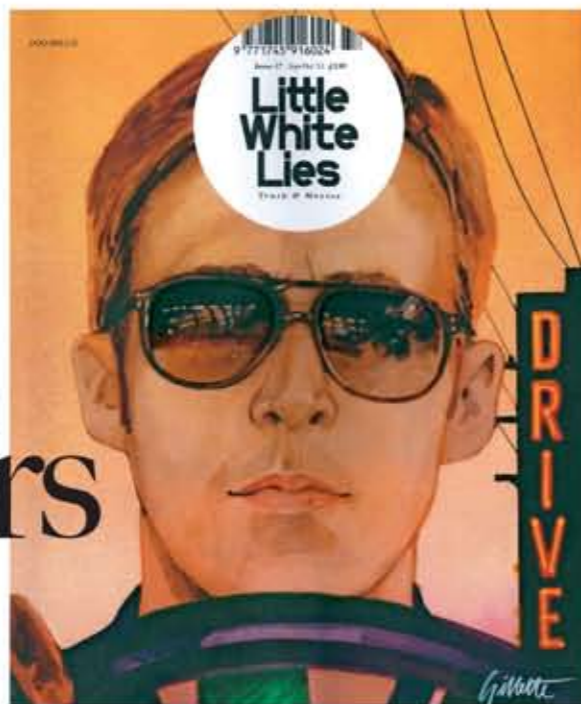
Ze worden gemaakt door *liefhebbers* voor *liefhebbers*, zijn onafhankelijk van andere media en behandelen één onderwerp of thema: **zines**. Stuk voor stuk **KUNSTWERKJES** zijn het met, met een grote schare *fans* wereldwijd, dankzij **INTERNET**.

— TEKST NYNKE VAN SPIEGEL

Veel heb je er niet voor nodig: pen, papier, tekengerei, een kopieerapparaat en een nietmachine is voldoende. Kunstenaars, illustratoren, *food fans*, schrijvers; iedereen kan zijn eigen *zine* beginnen en de doe-het-zelf-zine-cultuur is de laatste jaren enorm gegroeid. Ze gaan over letterlijk alles: van een feministische fietsclub (*Dames on Frames*) tot zombies (*Apocalypse Zine*) en van geweren (*HandGuns*) tot bijzondere haardrachten (*Muff Magazine*).

Maar het is geen nieuw fenomeen. *Zines* zijn een overblijfsel van de sciencefictionhype in de jaren dertig, toen fans van het genre zelf spannende verhalen gingen schrijven en in kleine magazines onder andere *Sci-Fi* liefhebbers verspreiden. Zo was er destijds *The Comet*, één van de eerste *fanzines* waarin ook briefwisselingen van sciencefictionlezers werden afgedrukt.

Het was in die tijd de gemakkelijkste manier om geschreven werk te delen. Alle verhalen werden voorzien van afzender en adres, waardoor er een netwerk van lezers en schrijvers ontstond. De zine-ma-

ker hoofde alleen maar de verhalen in een A5-formaat boekje te plakken, de pagina's te kopiëren, van nietjes te voorzien en op de bus te doen naar alle afzenders. Omdat deze blaadjes al veel weg hadden van tijdschriften, werden ze *fan magazines* genoemd, wat werd afgekort tot *fanzine* en uiteindelijk verbasterd tot *zines*.

Punkbijbel

Zines kregen een tweede opleving in de jaren zeventig, toen punkers zich gingen verzetten tegen de gevestigde media, die hun muziek links lieten liggen. Dan maar zelf doen, dacht de punkgeneratie en dankzij die DIY-mentaliteit werden papie-

ren uitgaven gemaakt met interviews, recensies en verhalen. Zoals *Sniffin' Glue*, een provisorisch Engels blaadje (later ook wel 'de bijbel van de punkbeweging'), dat werd gemaakt door muzikant en schrijver Mark Perry. Of de *zines* die gemaakt werden door aanhangers van de *Riot Grrrrl*-beweging, een feministische punkbeweging. Zij verzetten zich in de *seventies* onder meer tegen seksisme, onderdrukking en huishoudelijk geweld. *Riot Grrrrls* maakten eigen edities over vrouwelijke punkbands en zat vol politieke statements. De beweging bestaat nog steeds en haar uitgaven zijn verzamelobjecten geworden.

IRÈNE

Twee jaar geleden besloten de Françaises Lucie Santamans, Esthèle Girardet en Geneviève Eliard – alle drie werkzaam in de Londense creatieve scene – dat ze klaar waren met het vulgaire naakt en de pin-upclichés waarmee ze steeds geconfronteerd werden. En ze begonnen het erotische *fanzine* **IRÈNE**.

IRÈNE is in bijna twee jaar tijd zeer succesvol geworden. Het Franse kunst- en cultuurmagazine *Blended* riep jullie zelfs uit tot een van de 40 magazines die je moet volgen. Is het nog wel een hobby?

'*IRÈNE* begon als een project van vrienden, maar het is intussen veel meer dan een hobby. Toch hebben we daarnaast alle drie nog een baan. Geneviève is lingerieontwerper, Esthèle is grafisch ontwerper en curator en ik werk voor filmproducties. Het is heerlijk om naast je werk iets te maken waarbij je ook nog eens talentvolle mensen ontmoet.'

Waarom een erotisch *fanzine*?

'We wilden een ander type erotische beelden laten zien, waarin we verlangen en spanning proberen te vangen. Het universele, tijdloze en eindeloos inspirerende van erotiek fascineert ons.'

Voor wie is *IRÈNE*?

'We maken het in de eerste plaats voor onszelf en iedereen die ons standpunt deelt op het gebied van erotiek. Onze vaste lezers zijn twintigers en dertigers, zowel mannen als vrouwen. Onze lezers groeiden op in een tijd waarin ze voortdurend geconfronteerd werden met clichématige pornografische afbeeldingen en dat is nooit meer gestopt. Er is grote behoefte aan een subtielere, creatievere benadering van erotiek.'

Hoe zijn jullie begonnen?

'Het eerste nummer van *IRÈNE* verscheen in april 2011. Het was de eerste keer dat we een magazine maakten en we hebben het helemaal zelf thuis in elkaar gezet. Esthèle en Geneviève deden de fotografie, ik stond model. We schreven alle teksten zelf. Geneviève maakte illustraties en ik heb de collages verzorgd. Het eerste nummer werd via internet verspreid. Het werd al snel zo populair dat liefhebbers in allerlei creatieve beroepen werk begonnen in te sturen. We besloten het tweede nummer te maken met bijdragen van mensen wereldwijd. Nu beslissen we per nummer met wie we willen werken. Alle fotoseries worden exclusief voor ons gemaakt.' irene-eroticfanzine.com

Inspirerende zines

Brigitte

De Duitse illustrator Aisha Franz bedacht Brigitte, een vrouwelijke geheim agent met de kop van een hond, als hoofdpersoon van korte, getekende verhalen. Het zijn schetsboekjes met overtrekpapier en andere grappige extra's, zoals een uitneembare epiloog. Elk tijdschrift is een rond verhaal en samen vormen ze een *zine serial*. Inmiddels heeft een uitgever het werk van Franz opgepikt en is er een beeldroman over Brigitte verschenen. traufanz.com

Love and Hats Zine

Andy Rementers Joost-Zwarte-meets-Keith Haring illustraties zijn verschenen in diverse media, van *The New Yorker* tot MTV. In zijn *Love and Hats Zine* experimenteert hij aan de ene kant met zijn felgekleurde personages en in stripstijl getekende landschappen, aan de andere kant met simplistische zwart-grijze inkttekeningen en handgeschreven teksten. Het gaat bij hem om twee essentiële zaken in het leven: liefde en hoeden. Oplage: 150 stuks. andyrementer.com

It's a beautiful day

Mike Perry werkt voor bladen als *The New York Times* en merken als Nike en Apple maar hij exposeert ook over de hele wereld met zijn kleurrijke illustraties. Zijn werk is razend populair, maar voor de gemiddelde liefhebber onbetaalbaar. Gelukkig maakt Perry in zijn vrije tijd graag het zine *It's a beautiful day*: net kleine schetsboekjes, waarin hij zijn gedachten over de vieze boekjes van zijn vader, eten en zijn omgeving de vrije loop laat. mikeperrystudio.com

Persoonlijke portfolio's

En nu dus de derde golf. De constante overvloed aan informatie op internet inspireert creatieven tot een tegenreactie: ouderwets met schaar en lijm aan de slag gaan kan een verademing zijn in het gelikte aanbod. Het leuke aan zo'n zelfgemaakt tijdschrift, uitgegeven in eigen beheer, is dat er geen regels zijn. Er komt geen coverbeleid, adverteerder of doelgroepdenken aan te pas. Veel makers gebruiken hun zine als een klein portfolio, om de wereld te laten zien wat ze in huis hebben. Anderen maken er een omdat ze bepaalde verhalen of beelden in de reguliere media missen. Maar stuk

voor stuk is er tijd, liefde en aandacht ingestopt en zijn het persoonlijke manifesten op papier. Distributie kan door middel van envelop en postzegel, maar er zijn tegenwoordig ook uitgeverijen die zines verspreiden, zoals het Zwitserse *Nieves* en het Amerikaanse *No Layout*.

Het beroemde Engelse *Little White Lies* begon in 2005 als een tijdschrift voor insiders over films en werd handmatig gekopieerd in een oplage van 2500 stuks.

Inmiddels is *Little White Lies* een glossy die wordt gedrukt in een ruim vertienvoudigde oplage. Maar het verloopend zijn afkomst niet: de meeste pagina's zijn vorm-

gegeven met ambachtelijk plak-, knip- en typewerk. Een issue uit 2011, in z'n geheel een ode aan de film *Black Swan*, had een met potlood getekende cover en met type-machine geschreven binnenwerk. In de loop der jaren zijn zines veranderd van papieren politieke statements in persoonlijke statements. Het zijn kleine projecten waarin iedereen zijn eigen talent, visie en verhaal kwijt kan. Een tastbaar manifest dat niet opgaat in de enorme hoeveelheid data die dagelijks op internet voorbij komt. —

De korte film *A Magazine is Born* over het ontstaan van de *Black Swan Issue* van *Little White Lies* is te zien op YouTube.